

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania A.P.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Biłgoraju
o podleganie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 23 kwietnia 2026 r.,
zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z dnia 30 września 2025 r., sygn. akt III AUa 187/25 WSC U 50/25,

I. oddala zażalenie.

II. zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego 240 zł (dwieście czterdzieści) z odsetkami z art. 98 § 1¹ k.p.c. tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 czerwca 2025 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie oddalił apelację A.P. (pkt I) oraz zasądził od niej na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Biłgoraju 270 zł. tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego z odsetkami (pkt II). Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczono pełnomocnikowi wnioskodawczyni w dniu 8 lipca 2025 r. Następnie, w dniu 26 sierpnia 2025 r. złożona została skarga kasacyjna od powyższego wyroku, którą sporządził i wniósł w imieniu wnioskodawczyni radca prawny. Sąd wezwał pełnomocnika wnioskodawczyni do uzupełnienia braków formalnych skargi przez

wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia oraz nadesłanie 2 egzemplarzy odpisu skargi kasacyjnej w terminie tygodniowym, pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej. Wezwanie uznano za doręczone w dniu 15 września 2025 r. W piśmie procesowym złożonym w dniu 19 września 2025 r. pełnomocnik wnioskodawczyni jako wartość przedmiotu zaskarżenia wskazał kwotę 6.998,12 zł. oraz przedłożył dwa odpisy skargi kasacyjnej.

Postanowieniem z dnia 30 września 2025 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie odrzucił skargę kasacyjną jako niedopuszczalną. Zauważył, że przedmiotem sporu w sprawie jest ustalenie podlegania A.P. dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 lipca 2021 r. W ocenie Sądu Apelacyjnego objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym jest sprawą o prawa majątkowe, gdyż z decyzji o objęciu ubezpieczeniem (wyłączeniu z ubezpieczenia) wynikają bezpośrednio skutki majątkowe. Oznacza to, że w sprawach dotyczących objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym dopuszczalność skargi kasacyjnej uzależniona jest od wartości przedmiotu zaskarżenia. Wartość przedmiotu zaskarżenia została określona przez skarżącą w uzupełnieniu skargi kasacyjnej na kwotę 6.998,12 zł. Wartość przedmiotu zaskarżenia jest zatem niższa niż 10.000 zł., przez co wniesiona skarga kasacyjna jest zdaniem Sądu Apelacyjnego niedopuszczalna w świetle art. 398² § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że w protokole rozprawy apelacyjnej z dnia 4 czerwca 2025 r. (na którą strony nie stawily się) zawarto błędną adnotację o dopuszczalności skargi kasacyjnej od rozstrzygnięcia zawartego w pkt. I wyroku. Powyższa okoliczność pozostaje jednak bez wpływu na ocenę dopuszczalności wniesionej skargi.

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone w całości przez wnioskodawczynię z uwagi na naruszenie art. 398⁶ § 2 w związku z art. 398² § 1 k.p.c. przez ich błędne zastosowanie i niezasadne przyjęcie, że sprawa wszczęta odwołaniem od decyzji określającej podleganie obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentownemu, wypadkowemu, chorobowemu jest sprawą o prawa majątkowe, w której dopuszczalność skargi kasacyjnej uzależniona jest od wartości przedmiotu zaskarżenia, podczas gdy jest to sprawa o objęcie obowiązkowym

ubezpieczeniem społecznym, w której skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Wnioskodawczyni wniosła o zmianę postanowienia przez przycięcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył:

Zażalenie nie może doprowadzić do zamierzonego skutku.

W myśl art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia skarga kasacyjna przysługuje także w sprawach o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że użyte w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. określenie "objęcie obowiązkiem ubezpieczenia" odnosi się do ubezpieczenia obowiązkowego, a nie dobrowolnego (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 marca 2017 r., II UZ 80/16, LEX nr 2261739; z dnia 24 października 2017 r., II UZ 69/17, LEX nr 2427171; z dnia 19 kwietnia 2018 r., II UZ 9/18, LEX nr 2549198; z dnia 11 maja 2001 r., II UZ 22/01, PPIPS 2003 nr 2, poz. 69) i w związku z tym o dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawie o podleganie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia (zob. także postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 października 2021 r., II UZ 8/21, LEX nr 3723722; z dnia 18 listopada 2020 r., III UK 442/19, LEX nr 3080640 oraz z dnia 17 października 2024 r., III USKP 148/23, LEX nr 3770931).

Rozpoznawana sprawa została zainicjowana decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 sierpnia 2023 r. stwierdzającą, że wnioskodawczyni jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 lipca 2021 r. A zatem należy do kategorii spraw, w których o dopuszczalności skargi kasacyjnej przesądza wartość przedmiotu zaskarżenia. Wartość przedmiotu zaskarżenia została określona przez skarżącą w uzupełnieniu skargi kasacyjnej na kwotę 6.998,12 zł. Wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie jest zatem niższa niż 10.000 zł., tym samym wniesiona skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w świetle art. 398² § 1 k.p.c., a wydane przez Sąd Apelacyjny orzeczenie prawidłowe.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie. Zaś na zasadzie art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. i art. 99 k.p.c. rozliczył koszty postępowania zażaleniowego.

[A.P.]

[a.ł]